

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στη Λογοπαθολογία

Ενότητα 8: Αξιολόγηση των Γλωσσικών Ικανοτήτων

Μελπομένη (Μελίνα) Νησιώτη

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τμήμα Λογοθεραπείας

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στη Λογοπαθολογία

Ενότητα 8: Αξιολόγηση των Γλωσσικών Ικανοτήτων.

Μελπομένη (Μελίνα) Νησιώτη

M.Sc., Καθηγήτρια Εφαρμογών

Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοποί ενότητας

- Αυτή η ενότητα επικεντρώνεται στην αξιολόγηση των διαταραχών της ομιλούμενης γλώσσας, κυρίως την αναπτυξιακή κατανόηση και την έκφραση της προφορικής γλώσσας.
- Αξιολόγηση των γλωσσικών διαταραχών που προκύπτουν σε έδαφος αναπτυξιακής αιτιολογίας

Περιεχόμενα ενότητας

- **Διαγνωστικές Προσεγγίσεις**
 - Γλωσσικοί Τομείς & Κατηγορίες Γλωσσικών Διαταραχών
- **Αξιολόγηση Πρώιμης Γλωσσικής Ανάπτυξης**
 - Στάδια Πρώιμης Γνωστικής Ανάπτυξης του Piaget
- **Παιδιά με Γλωσσική Καθυστέρηση Έναντι Παιδιών με Γλωσσική Διαταραχή**
- **Επίσημη & Ανεπίσημη Αξιολόγηση**
 - Καθορισμός του Μέσου Μήκους Εκφωνήματος (MLU)
 - Αξιολόγηση Μορφολογικών, Πραγματολογικών, Σημασιολογικών και Συντακτικών Δεξιοτήτων

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις (1 από 13)

- Η έγκυρη αξιολόγηση της γλώσσας αποτελεί κατά κάποιο τρόπο ένα αίνιγμα για μερικούς κλινικούς.
- Μολονότι υπάρχει πληθώρα βιβλιογραφικών πηγών για την αξιολόγηση, η παθολογία της γλώσσας συνεχίζει να είναι μία από τις πιο δύσκολες διαταραχές να εκτιμηθεί. (Shipley & McAfee, 2009; Haynes, & Pindzola, 2004; Hegde, 1996)

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις (2 από 13)

- Αυτό δεν προκαλεί έκπληξη αν αναλογιστούμε πόσο πολυποίκιλη και πολυσύνθετη είναι η γλώσσα. (Shipley & McAfee, 2009; Haynes, & Pindzola, 2004; Hegde, 1996)
- Και για αν γίνει πιο απτό αναφέρονται οι παρακάτω εμπλεκόμενοι παράγοντες

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις (4 από 13)

- Η γλωσσική ανάπτυξη επηρεάζεται από άλλες πτυχές της ανάπτυξης, όπως τη γνωστική επάρκεια, τη κινητική και τη κοινωνική ανάπτυξη. Επίσης, επηρεάζεται από κλινικές καταστάσεις όπως η νοητική υστέρηση, οι διαταραχές ακοής, τα διάφορα γενετικά σύνδρομα και ο αυτισμός.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις (5 από 13)

- Τα συστατικά της γλώσσας (π.χ. πραγματολογία, σημασιολογία, συντακτικό, μορφολογία και φωνολογία) δεν βρίσκονται σε απομόνωση, αλληλοσυνδέονται και αλληλεπιδρούν το ένα με το άλλο (they are integrated with one another).
- Εξάλλου, η αξιολόγηση ενός μεμονωμένου γλωσσικού τομέα δεν παρέχει πληροφορίες για την ολιστική χρήση της γλώσσας του εξεταζόμενου.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις (6 από 13)

- Οι προσδοκίες για τη γλωσσική επίδοση αλλάζουν με το χρόνο. Αυτό που θεωρείται φυσιολογικό στην ηλικία του 1 έτους, μπορεί να μην είναι στην ηλικία των τριών.
- Οι ομιλητές οποιασδήποτε γλώσσας δεν αποτελούν μια ομοιογενής ομάδα. Οι ατομικές εμπειρίες και ικανότητες έχουν σαν αποτέλεσμα ένα ευρύ ορισμό της φυσιολογικής γλώσσας.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις (7 από 13)

- Ο Owens (2004) περιέγραψαν δύο προσεγγίσεις για την αξιολόγηση της γλώσσας: την **ψυχομετρική προσέγγιση** και την **περιγραφική προσέγγιση**.
- Η ψυχομετρική προσέγγιση είναι μια παραδοσιακή προσέγγιση γλωσσικής αξιολόγησης με έμφαση στην κατάταξη των ατόμων σύμφωνα με νόρμες. Η επίδοση συνοψίζεται χρησιμοποιώντας εκατοστιαίες βαθμίδες και τυπικές βαθμολογίες. Δίνεται έμφαση στη χρήση σταθμισμένων τεστ που στηρίζονται σε νόρμες.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις (8 από 13)

- Υπάρχουν συγκεκριμένα πλεονεκτήματα αναφορικά με τη χρήση της ψυχομετρικής προσέγγισης:
- Μια περιοχή ευρέος περιεχομένου αξιολογείται.
- Υπάρχει υψηλός βαθμός αντικειμενικότητας, αξιοπιστίας και εγκυρότητας.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις (9 από 13)

- Η ψυχομετρική προσέγγιση στην γλωσσική αξιολόγηση ενέχει επίσης περιορισμούς όπως:
- Τα αναφερόμενα σε νόρμες τεστ συχνά δεν αξιολογούν επαρκώς τις σύνθετες, πολυδιάστατες πτυχές της γλώσσας, ούτε είναι κατάλληλα για πολλά άτομα που καλείται τυπικά να αξιολογήσει ένας κλινικός

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις (10 από 13)

- Η περιγραφική, είναι μια αυθεντική μέθοδος αξιολόγησης που επικεντρώνεται στην περιγραφή συμπεριφορών και τη σύγκριση παρελθοντικών επιδόσεων με τρέχουσες επιδόσεις.
- Δίνεται έμφαση στα δείγματα αυθόρμητου λόγου και την παρατήρηση φυσικών περιεχομένων. Η γλώσσα αξιολογείται σε όλο τον πλούτο και την πολυπλοκότητά της.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις (11 από 13)

- Αυτή η προσέγγιση επιτρέπει στους κλινικούς να καθορίζουν εάν (και αν ναι, πώς), τα υπάρχοντα προβλήματα επηρεάζουν τις καθημερινές αλληλεπιδράσεις επικοινωνίας του ατόμου.
- Και αυτή η προσέγγιση ενέχει κάποιους περιορισμούς. Η αξιοπιστία και η εγκυρότητα των ευρημάτων εξαρτώνται από το βαθμό εμπειρίας του κλινικού.

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις (12 από 13)

- Μια εξελιγμένη προσέγγιση που συνδυάζει χαρακτηριστικά τόσο της ψυχομετρικής όσο και της περιγραφικής προσέγγισης είναι, επί του παρόντος, η πιο κατάλληλη προσέγγιση αξιολόγησης.
- Ο Owens (2004) προτείνει τέσσερα διαδοχικά στάδια αξιολόγησης. Η ανάλυση των ευρημάτων στο τέλος κάθε σταδίου καθορίζει το πού θα εστιάσει η αξιολόγηση του επόμενου σταδίου:

Διαγνωστικές Προσεγγίσεις (13 από 13)

1. Ερωτηματολόγιο ιστορικού και συνεντεύξεις φροντιστών
2. Παρατήρηση του ατόμου σε ένα ευρύ φάσμα φυσικών καταστάσεων
3. Άμεση εξέταση, περιλαμβάνοντας χρήση επίσημων, σταθμισμένων δοκιμασιών
4. Γλωσσικά δείγματα κατά την διάρκεια διαλόγου

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοιτά μαθήματα
opencourses

Γλωσσικοί Τομείς & Κατηγορίες Γλωσσικών Διαταραχών

Γλωσσικοί Τομείς & Κατηγορίες Γλωσσικών Διαταραχών (1 από 8)

Οι πέντε τομείς της γλώσσας καθορίζονται παρακάτω (Shipley & McAfee, 2009; Haynes, & Pindzola, 2004).

1. **Σημασιολογία:** αναφέρεται στο νόημα της γλώσσας.
2. **Συντακτικό:** αναφέρεται στους κανόνες γραμματικής συγκρότηση.
3. **Μορφολογία:** αναφέρεται στις μονάδες σημασίας.
4. **Πραγματολογία:** αναφέρεται σε ορθή γλωσσική χρήση.
5. **Φωνολογία:** Αναφέρεται στους ήχους της ομιλίας.

Γλωσσικοί Τομείς & Κατηγορίες Γλωσσικών Διαταραχών (2 από 8)

- Υπάρχουν αρκετές διαγνωστικές κατηγορίες γλωσσικών διαταραχών.
- Στις περισσότερες περιπτώσεις, η γλωσσική ανεπάρκεια γλώσσα δεν αποτελεί το μοναδικό, κλινικά σημαντικό, χαρακτηριστικό αυτών των καταστάσεων. (Shipley & McAfee, 2009; Haynes, & Pindzola, 2004).

Γλωσσικοί Τομείς & Κατηγορίες Γλωσσικών Διαταραχών (3 από 8)

Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (SLI)

- Είναι μια φαινομενικά καθαρή γλωσσική διαταραχή χωρίς εμφανή αίτια ή συνοδό κατάσταση. Τα παιδιά με ειδική γλωσσική διαταραχή ακολουθούν την ίδια γενική ακολουθία κατάκτησης της γλώσσας με τα φυσιολογικά παιδιά, απλά με πιο αργό ρυθμό. (ShIPLEY & McAfee, 2009; Haynes, & Pindzola, 2004)

Γλωσσικοί Τομείς & Κατηγορίες Γλωσσικών Διαταραχών (4 από 8)

Ειδική Μαθησιακή Δυσκολία (LLD)

- Μια κατάσταση που χαρακτηρίζεται από σημαντικές δυσκολίες κατάκτησης και χρήσης δεξιοτήτων ακοής, ομιλίας, ανάγνωσης, γραφής, κρίσης ή μαθηματικών. Πιστεύεται ότι προκαλείται από δυσλειτουργία του κεντρικού νευρικού συστήματος. (ShIPLEY & McAfee, 2009; Haynes, & Pindzola, 2004)

Γλωσσικοί Τομείς & Κατηγορίες Γλωσσικών Διαταραχών (5 από 8)

Ειδική Μαθησιακή Δυσκολία (LLD)

- Μια κατάσταση που χαρακτηρίζεται από σημαντικές δυσκολίες κατάκτησης και χρήσης δεξιοτήτων ακοής, ομιλίας, ανάγνωσης, γραφής, κρίσης ή μαθηματικών. Πιστεύεται ότι προκαλείται από δυσλειτουργία του κεντρικού νευρικού συστήματος. (Shiplely & McAfee, 2009; Haynes, & Pindzola, 2004)

Γλωσσικοί Τομείς & Κατηγορίες Γλωσσικών Διαταραχών (6 από 8)

Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ASD) ή Διάχυτη Αναπτυξιακή Διαταραχή (PDD)

- Μια διαταραχή που χαρακτηρίζεται από μειωμένες επικοινωνιακές και κοινωνικές δεξιότητες καθώς και στερεοτυπικά και περιορισμένα συμπεριφορικά μοτίβα. (Shiplely & McAfee, 2009; Haynes, & Pindzola, 2004).

Γλωσσικοί Τομείς & Κατηγορίες Γλωσσικών Διαταραχών (7 από 8)

Εγκεφαλική Βλάβη

- Πρόκειται για μια νευρολογική κατάσταση, απόρροια κάποιου τύπου προσβολής του εγκεφάλου, όπως κρανιοεγκεφαλική κάκωση (ΚΕΚ), αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο (ΑΕΕ), όγκος, επιληψία, λοίμωξη ή συγγενή δυσμορφία. (Shipley & McAfee, 2009; Haynes, & Pindzola, 2004)

Γλωσσικοί Τομείς & Κατηγορίες Γλωσσικών Διαταραχών (8 από 8)

Νοητική υστέρηση

- Μια κατάσταση που χαρακτηρίζεται από νοητική λειτουργία που είναι σημαντικά χαμηλότερη από τη φυσιολογική.

Κώφωση

- Η κατάσταση κατά την οποία κάποιος έχει ελάχιστη ή καθόλου ακοή. Ο αντίκτυπος της κώφωσης στην γλωσσική ανάπτυξη είναι σοβαρός.

Αξιολόγηση Πρώιμης Γλωσσικής Ανάπτυξης

Αξιολόγηση Πρώιμης Γλωσσικής Ανάπτυξης (1 από 7)

- Η αξιολόγηση παιδιών που βρίσκονται στο στάδιο της κατάκτησης της γλώσσας αποτελεί γενικά μια πρόκληση αφού οι τυπικές ικανότητες και προσδοκίες αλλάζουν χρόνο με το χρόνο και σε μερικές περιπτώσεις, οι κλασσικές μέθοδοι αξιολόγησης μπορεί να μην είναι και οι πλέον κατάλληλες. (Shipley & McAfee, 2009; Haynes, & Pindzola, 2004; Hegde, 1996)

Αξιολόγηση Πρώιμης Γλωσσικής Ανάπτυξης (2 από 7)

- Όπως σε πολλές περιπτώσεις, ένα στα 10 παιδιά θα παρουσιάσει, ως ένα βαθμό, κάποιας μορφής γλωσσική διαταραχή, και αυτή η διαταραχή θα το ακολουθήσει μέχρι την σχολική ηλικία.
- Τα παιδιά με γλωσσικές διαταραχές θα έχουν επίσης προβλήματα με την ανάγνωση, την ορθογραφία, και άλλες σχολικές δραστηριότητες (McClellan & Snyder-McClellan, 1999).

Αξιολόγηση Πρώιμης Γλωσσικής Ανάπτυξης (3 από 7)

- Όταν επιλέγουμε διαδικασίες αξιολόγησης για να προβούμε σε μία άμεση αξιολόγηση, σκεφτείτε το λεκτικό επίπεδο του παιδιού. (Shipley & McAfee, 2009; Haynes, & Pindzola, 2004; Hegde, 1996)
- Τα παιδιά που δεν έχουν λεκτική επικοινωνία αξιολογούνται από τα ακόλουθα, στην επόμενη διαφάνεια:

Αξιολόγηση Πρώιμης Γλωσσικής Ανάπτυξης (4 από 7)

- Συμπεριφορά στο παιχνίδι
- Χρήση χειρονομιών & πιθανή σποραδική αυθόρμητη παραγωγή λέξεων
- Χρήση ήχων χωρίς νόημα ή με κάποιο νόημα
- Μη λεκτικές αποκρίσεις σε λεκτικά ερεθίσματα
- Κατάλληλη χρήση αντικειμένων
- Μίμηση λέξεων
- Πρόθεση για επικοινωνία

Αξιολόγηση Πρώιμης Γλωσσικής Ανάπτυξης (5 από 7)

- Όταν αξιολογείτε παιδιά με ελάχιστη ικανότητα παραγωγής προφορικού λόγου (αυτά που χρησιμοποιούν συνήθως μία λέξη τη φορά), αξιολογείστε όλες τις ικανότητές τους όπως αναφέρονται παραπάνω σε συνδυασμό με τα ακόλουθα στην επόμενη διαφάνεια. (Shipley & McAfee, 2009; Haynes, & Pindzola, 2004; Hegde, 1996)

Αξιολόγηση Πρώιμης Γλωσσικής Ανάπτυξης (6 από 7)

- Την κατονομασία αντικειμένων καθημερινής χρήσης
- Την χρήση προσυντακτικών μέσων & απλών γραμματικών μορφημάτων
- Τη συμμετοχή σε αυτοματοποιημένες αλληλουχίες
- Την χρήση απλών φράσεων & μέσο μήκος εκφωνήματος
- Την κατανόηση απλών λέξεων και προτάσεων
- Την απλή χρήση της πραγματολογίας

Αξιολόγηση Πρώιμης Γλωσσικής Ανάπτυξης (7 από 7)

- Όταν αξιολογείτε ένα παιδί που συνδυάζει πρώιμα λέξεις, αξιολογείστε τις ικανότητές του σε όσα αναφέρονται παραπάνω σε συνδυασμό με:
 - Την συνδεδεμένη ομιλία (συνομιλία)
 - Την αφηγηματική ικανότητα
 - Την ικανότητα να κατανοεί το χιούμορ
 - Την ανταπόκριση σε πολύπλοκες εντολές (Shipley & McAfee, 2009; Haynes, & Pindzola, 2004; Hegde, 1996)

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοιτά μαθήματα
opencourses

Στάδια Πρώιμης Γνωστικής Ανάπτυξης του Piaget

Στάδια Πρώιμης Γνωστικής Ανάπτυξης του Piaget (1 από 3)

- Οι πρώιμες γνωστικές συμπεριφορές αποτελούν την βάση για την ανάπτυξη της γλώσσας. Ο Piaget περιέγραψε τα τέσσερα στάδια της γνωστικής ανάπτυξης.
- Στο ειδικό ενδιαφέρον των λογοπαθολόγων, βρίσκονται εκείνες οι αναπτυξιακές καταστάσεις που διευκρινίζονται παρακάτω, και σχετίζονται με την ικανότητα κατανόησης της χρήσης της γλώσσας. (Shipley & McAfee, 2009)

Στάδια Πρώιμης Γνωστικής Ανάπτυξης του Piaget (2 από 3)

- **Μίμηση:** Η αναγνώριση της ύπαρξης μίας συμπεριφοράς και της ικανότητας να επαναλαμβάνεται.
- **Διαφοροποιημένη μίμηση:** Η μίμηση μίας συμπεριφοράς μετά το πέρας κάποιου χρονικού διαστήματος (όχι άμεση).
- **Μέσο-Σκοπός:** Παραγωγή μίας εκούσιας κίνησης για να επιτευχθεί ο επιθυμητός στόχος.

Στάδια Πρώιμης Γνωστικής Ανάπτυξης του Piaget (3 από 3)

- **Μονιμότητα αντικειμένου:** Η κατανόηση ότι ένα αντικείμενο υπάρχει παρότι δεν το βλέπει εκείνη τη στιγμή.
- **Λειτουργική χρήση αντικειμένου:** Η χρήση ενός αντικειμένου το οποίο είναι διαθέσιμο προς χρήση.
- **Συμβολικό παιχνίδι:** Η χρήση ενός αντικειμένου το οποίο αντιπροσωπεύει κάτι άλλο.

Παιδιά με Γλωσσική Καθυστέρηση Έναντι Παιδιών με Γλωσσική Διαταραχή

Παιδιά με Γλωσσική Καθυστέρηση Έναντι Παιδιών με Γλωσσική Διαταραχή (1 από 5)

- Μερικά παιδιά καθυστερούν να εκφραστούν γλωσσικά.
- Στην ηλικία των δύο ετών, η κατανόηση της γλώσσας είναι εντός φυσιολογικών ορίων, αλλά χρησιμοποιούν λιγότερες από 50 λέξεις προφορικά και δεν συνδυάζουν τις λέξεις με σκοπό να δημιουργήσουν φράσεις. (Shipley & McAfee, 2009; Haynes, & Pindzola, 2004; Hegde, 1996)

Παιδιά με Γλωσσική Καθυστέρηση Έναντι Παιδιών με Γλωσσική Διαταραχή (2 από 5)

- Στο 50 – 75% αυτών των παιδιών, η καθυστέρηση αυτή ξεπερνιέται μέχρι την ηλικία των τριών ετών.
- Το υπόλοιπο 25-50%, παρουσιάζει γλωσσική διαταραχή εκφραστικού τύπου (ΓΔΕΤ) το οποίο εκδηλώνεται στην ηλικία των τριών και συχνά επιμένει και κατά την σχολική ηλικία. (Shipley & McAfee, 2009; Haynes, & Pindzola, 2004; Hegde, 1996)

Παιδιά με Γλωσσική Καθυστέρηση Έναντι Παιδιών με Γλωσσική Διαταραχή (3 από 5)

- Υπάρχουν μερικά αναπτυξιακά στοιχεία τα οποία μας δίνουν την δυνατότητα να προβλέψουμε εάν ένα παιδί έχει πιθανότητες να ξεπεράσει μία γλωσσική καθυστέρηση. (Shipley & McAfee, 2009; Haynes, & Pindzola, 2004; Hegde, 1996)
- Αυτά περιλαμβάνονται στις επόμενες δύο διαφάνειες:

Παιδιά με Γλωσσική Καθυστέρηση Έναντι Παιδιών με Γλωσσική Διαταραχή (4 από 5)

- Πιο συχνή χρήση της μη λεκτικής επικοινωνίας
- Υψηλότερα σκορ στην κατανόηση της γλώσσας κατά την αξιολόγηση με σταθμισμένες κλίμακες
- Υψηλότερη αρθρωτική ακρίβεια
- Υψηλότερη πολυπλοκότητα στις συλλαβικές δομές
- Πιο εμπλουτισμένα φωνημικά ρεπερτόρια
- Τυπικά λάθη παραγωγής

Παιδιά με Γλωσσική Καθυστέρηση Έναντι Παιδιών με Γλωσσική Διαταραχή (5 από 5)

- Τα παιδιά τα οποία έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να εμφανίσουν ΓΔΕΤ παρουσιάζουν:
 - Οικογενειακό ιστορικό με διαταραχές ομιλίας και γλώσσας
 - Περιορισμένες και απλοποιημένες συλλαβικές δομές
 - Περιορισμένα φωνημικά ρεπερτόρια με συχνή απαλοιφή των αρχικών και τελικών συμφώνων
 - Πολλά λάθη στα φωνήεντα και άτυπα λάθη παραγωγής
 - Λιγότερο συμβολικό παιχνίδι

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοιτά μαθήματα
opencourses

Επίσημη & Ανεπίσημη Αξιολόγηση

Επίσημη & Ανεπίσημη Αξιολόγηση (1 από 7)

- Υπάρχουν, κυριολεκτικά, εκατοντάδες δοκιμασίες που είναι διαθέσιμες για την αξιολόγηση των γλωσσικών τομέων. (Shipley & McAfee, 2009; Haynes, & Pindzola, 2004; Hegde, 1996)
- Για περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με τις επίσημες (σταθμισμένες) δοκιμασίες γλωσσικής αξιολόγησης, συμβουλευτείτε τις ακόλουθες πηγές:

Επίσημη & Ανεπίσημη Αξιολόγηση (2 από 7)

- Bernstein and Tiegerman-Farber (2002, pp. 222-224). Οι συγγραφείς συνοψίζουν 24 εργαλεία βάσει των διαθέσιμων τύπων βαθμολογίας, του εύρους των ηλικιών και της περιοχής όπου εστιάζει το δείγμα (παραγωγή γλώσσας, κατανόηση ή πραγματολογία).

Επίσημη & Ανεπίσημη Αξιολόγηση (3 από 7)

- Bernstein and Tiegernan-Farber (2002, pp. 225-226). Οι συγγραφείς καταγράφουν 14 εργαλεία που σχετίζονται με τη μάθηση και δειγματίζουν το επίπεδο φωνολογικής ευαισθησίας, αναγνωστικής κατανόησης, ακρίβειας της προφορικής ανάγνωσης και αναγνωστικής ευχέρειας, συλλαβισμού και γραφής. Τα τεστ καταγράφονται με βάση τον τύπο βαθμολογίας και την ηλικία.

Επίσημη & Ανεπίσημη Αξιολόγηση (4 από 7)

- Nicolosi, Harryman, and Krescheck (2004, pp. 376-338). Το εγχειρίδιο αυτό περιλαμβάνει 114 δοκιμασίες που περιλαμβάνουν ένα συγκεκριμένο ηλικιακό εύρος καθώς και μια σύντομη περιγραφή κάθε δοκιμασίας.

Επίσημη & Ανεπίσημη Αξιολόγηση (5 από 7)

- Μια δυσκολία για την επιλογή και χρήση του καταλληλότερου γλωσσικού εργαλείου είναι ότι τα περισσότερα εξ' αυτών.
- Δεν υπάρχει καμία δοκιμασία δοκιμασιών που να θεωρείται το «σωστότερο».
- Εξοικειωθείτε με την χορήγηση, τα (+) και τα (-) ποικίλων εργαλείων προτού επιλέξετε το καταλληλότερο εργαλείο για να αξιολογήσετε ένα άτομο με πιθανή γλωσσική διαταραχή.

Επίσημη & Ανεπίσημη Αξιολόγηση (6 από 7)

- Η ανεπίσημη αξιολόγηση είναι ένα σημαντικό στοιχείο μιας ολοκληρωμένης γλωσσικής αξιολόγησης και τα δεδομένα της αποτελούν τη κύρια πηγή διαγνωστικών πληροφοριών.
- Επιτρέπει στον κλινικό να εκτιμήσει βαθύτερα συγκεκριμένες πτυχές της γλώσσας, να παρατηρήσει τη λειτουργική χρήση της γλώσσας του ατόμου σε φυσικό περιεχόμενο. (Shipley & McAfee, 2009; Haynes, & Pindzola, 2004; Hegde, 1996)

Επίσημη & Ανεπίσημη Αξιολόγηση (7 από 7)

- Οι ανεπίσημες δοκιμασίες μπορούν να είναι βασισμένες στην κατανόηση ή την έκφραση.
- Συχνά απαιτούν κάποιο βαθμό δημιουργικότητας από την πλευρά του κλινικού για να εκτιμήσει τις στοχευόμενες συμπεριφορές.
- Οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται θα εξαρτηθούν από πολλούς παράγοντες (πχ. ηλικίας παιδιού, γλωσσικών ικανοτήτων). (Shipley & McAfee, 2009; Haynes, & Pindzola, 2004; Hegde, 1996)

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοιτά μαθήματα
opencourses

Καθορισμός του Μέσου Μήκους Εκφωνήματος (MLU)

Καθορισμός του Μέσου Μήκους Εκφωνήματος (MLU) (1 από 6)

- Το μέσο μήκος εκφωνήματος (MLU) είναι ο μέσος αριθμός μορφημάτων (ή λέξεων όπως θα περιγραφεί αργότερα) που ένας εξεταζόμενος παράγει σε ένα προτασιακό σχήμα.
- Το MLU παρέχει σημαντικές πληροφορίες για την γλωσσική ανάπτυξη και αποτελεί έναν δείκτη μιας γλωσσικής διαταραχής ή καθυστέρησης. (Shipley & McAfee, 2009; Haynes, & Pindzola, 2004; Hegde, 1996)

Καθορισμός του Μέσου Μήκους Εκφωνήματος (MLU) (2 από 6)

- Η πλέον κλασική μελέτη του Roger Brown' s (1973) για 3 παιδιά προσχολικής ηλικίας – Adam, Eve και Sarah – παρείχε τα θεμέλια για την καλύτερη κατανόηση όσων αφορούν στη σχέση μεταξύ MLU και γλωσσικής ανάπτυξης. (Shipley & McAfee, 2009; Haynes, & Pindzola, 2004; Hegde, 1996)

Καθορισμός του Μέσου Μήκους Εκφωνήματος (MLU) (3 από 6)

- Χρησιμοποιώντας ένα μεγαλύτερο αριθμό μαρτύρων, οι Miller και Charman (1981) πραγματοποίησαν μια μελέτη στην οποία τα MLUs από λεκτικά δείγματα, συγκρίθηκαν με τις χρονολογικές ηλικίες των παιδιών.
- Αυτά παρατίθενται στην επόμενη διαφάνεια

Καθορισμός του Μέσου Μήκους Εκφωνήματος (MLU) (4 από 6)

Στάδια Γλωσσικής Ανάπτυξης κατά Brown			
Στάδιο	Ηλικία	MLU	Γλωσσική Ανάπτυξη
I	12-26 μηνών (1:0-2:2 χρονών)	1.0 – 2.0	Πρώτες λέξεις. Γραμμικές απλές προτάσεις.
II	27-30 μηνών (2:3-2:6 χρονών)	2.0 – 2.5	Απλές γραμμικές προτάσεις με αναδυόμενα γραμματικά μορφήματα.
III	31-34 μηνών (2:7-2:10 χρονών)	2.5 – 3.0	Φράσεις ουσιαστικών και βοηθητικά ρήματα. Αναδυόμενα διαφορετικά είδη προτάσεων (π.χ. ερωτήσεις, αρνήσεις, προστακτικές).
IV	35-40 μηνών (2:11-3:4 χρονών)	3.0 – 3.75	Αναδυόμενες σύνθετες προτάσεις. Εμπλουτισμός προτάσεων με άλλα στοιχεία.
V	41-46 μηνών (3:5-3:10 χρονών)	3.75 – 4.5	Σύνθετες προτάσεις.

Πηγή: Brown (1973).

Καθορισμός του Μέσου Μήκους Εκφωνήματος (MLU) (5 από 6)

- Πριν υπολογίσετε το MLU, είναι σημαντικό να έχετε λάβει ένα αρκετά μεγάλο γλωσσικό δείγμα.
- Όσες περισσότερες προτάσεις εμπεριέχει το δείγμα σας, τόσο πιο ακριβή θα είναι τα ευρήματα του MLU.
- Αφού μεταγραφεί το δείγμα λόγου, προβείτε στον υπολογισμό του MLU, μετρώντας διάφορα μέρηματα όπως ο Brown (1973) και Lund & Duchan, (1993) αναφέρουν.

Καθορισμός του Μέσου Μήκους Εκφωνήματος (MLU) (6 από 6)

Αναπτυξιακές Νόρμες Μέσου Μήκους Εκφωνήματος			
Ηλικία (έτος: μήνας)	Προβλεπόμενο MLU	Προβλεπόμενο MLU, 1 ΤΑ (μέσο 68%)	Προβλεπόμενο MLU, 2 ΤΑ (μέσο 95%)
1:6	1.31	0.99-1.64	0.66-1.96
1:9	1.62	1.23-2.01	0.85-2.39
2:0	1.92	1.47-2.37	1.02-2.82
2:3	2.23	1.72-2.74	1.21-3.25
2:6	2.54	1.97-3.11	1.40-3.68
2:9	2.85	2.22-3.48	1.58-4.12
3:0	3.16	2.47-3.85	1.77-4.55
3:3	3.47	2.71-4.23	1.96-4.98
3:6	3.78	2.96-4.60	2.15-5.41
3:9	4.09	3.21-4.97	2.33-5.85
4:0	4.40	3.46-5.34	2.52-6.28
4:3	4.71	3.71-5.71	2.71-6.71
4:6	5.02	3.96-6.08	2.90-7.15
4:9	5.32	4.20-6.45	3.07-7.57
5:0	5.63	4.44-6.82	3.26-8.00

Πηγή: Adapted from “The Relation Between Age and Mean Length of Utterance in Morphemes” by J.F. Miller and R. Chapman, 1981, *Journal of Speech and Hearing Research*, 24, 154-161. Copyright 1981 by the American Speech-Language-Hearing Association.

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοιτά μαθήματα
opencourses

Αξιολόγηση Μορφολογικών, Πραγματολογικών, Σημασιολογικών και Συντακτικών Δεξιοτήτων

Αξιολόγηση Μορφολογικών, Πραγματολογικών, Σημασιολογικών και Συντακτικών Δεξιοτήτων (1 από 8)

Αξιολόγηση Πραγματολογίας

- Η πραγματολογία είναι η μελέτη της χρήσης της γλώσσας σε επικοινωνιακές αλληλεπιδράσεις. Οι πραγματολογικές συμπεριφορές διαφοροποιούνται ανάλογα την περίσταση και το περιβάλλον, επομένως, είναι βοηθητικό για έναν κλινικό να αξιολογήσει τις πραγματολογικές δεξιότητες σε ποικίλες καταστάσεις.

Αξιολόγηση Μορφολογικών, Πραγματολογικών, Σημασιολογικών και Συντακτικών Δεξιοτήτων (2 από 8)

Αξιολόγηση Σημασιολογίας

- Η σημασιολογία είναι η επιστήμη της μελέτης των γλωσσικών εννοιών που δύναται να εκφράζονται λεκτικά, και/ή μη λεκτικά (με χειρονομίες). Οι έννοιες είναι σύνθετες και επηρεάζονται σημαντικά από το περιεχόμενο.

Αξιολόγηση Μορφολογικών, Πραγματολογικών, Σημασιολογικών και Συντακτικών Δεξιοτήτων (3 από 8)

Αξιολόγηση Σημασιολογίας

- Οι ορισμοί λέξεων, οι συντακτικές δομές, οι περιβαλλοντικές καταστάσεις, οι σχέσεις των συνομιλητών, οι πραγματολογικές συμπεριφορές και τα υπερτμηματικά χαρακτηριστικά της ομιλίας εμπλέκονται για να δώσουν στη γλώσσα νόημα.

Αξιολόγηση Μορφολογικών, Πραγματολογικών, Σημασιολογικών και Συντακτικών Δεξιοτήτων (4 από 8)

Αξιολόγηση Συντακτικών Δεξιοτήτων

- Η σύνταξη παραπέμπει στην δομή της πρότασης. Η αγγλική γλώσσα βασίζεται σε πολλές συντακτικές δομές, κάνοντας έτσι τον συντακτικό τομέα έναν δύσκολο τομέα για αξιολόγηση. Μια βαθιά κατανόηση των συντακτικών στοιχείων της γλώσσας είναι απαραίτητη πριν την ολοκλήρωση οποιασδήποτε μορφής ανάλυσης.

Αξιολόγηση Μορφολογικών, Πραγματολογικών, Σημασιολογικών και Συντακτικών Δεξιοτήτων (5 από 8)

Αξιολόγηση Μορφολογίας

- Η μορφολογία είναι η επιστήμη που μελετά τον τρόπο με τον οποίο τα μορφήματα (οι μικρότερες μονάδες φορείς σημασίας) συνδυάζονται για να σχηματίσουν λέξεις.

Αξιολόγηση Μορφολογικών, Πραγματολογικών, Σημασιολογικών και Συντακτικών Δεξιοτήτων (6 από 8)

Αξιολόγηση Μορφολογίας

- Τα ελεύθερα μορφήματα είναι λέξεις οι οποίες μπορούν να σταθούν μόνες τους και προσδίδουν νόημα σε μία πρόταση (πχ. υπόθεση ή αγόρι), ενώ τα δεσμευμένα μορφήματα (πχ. -ες, -οι, ή -ει) αποτελούν υποχρεωτικά τμήματα λέξεων.

Αξιολόγηση Μορφολογικών, Πραγματολογικών, Σημασιολογικών και Συντακτικών Δεξιοτήτων (7 από 8)

Αξιολόγηση Μορφολογίας

- Ενδεικτικά συμπεριλαμβάνουν τα άρθρα (ο, η, το κλπ.), τις προθέσεις (πχ. μέσα, στο κλπ.), ή τις γραμματικές καταλήξεις (-ει, -ησα, κλπ).

Αξιολόγηση Μορφολογικών, Πραγματολογικών, Σημασιολογικών και Συντακτικών Δεξιοτήτων (8 από 8)

Αξιολόγηση Μορφολογίας

- Τα δεσμευμένα μορφήματα διακρίνονται σε παραγωγικά και σε κλιτικά.
- Τα παραγωγικά μορφήματα είναι εκείνα που αλλάζουν το νόημα και την γραμματική κατηγορία μιας λέξης. Τα κλιτικά μορφήματα τροποποιούν το χρόνο μιας λέξης ή τον αριθμό της αλλά δεν επηρεάζουν το βασικό νόημα της.

Βιβλιογραφία (1 από 2)

- Bernstein, D. K., and Tiegerman – Farber, E. (2002). *Language and Communication disorders in children (5th ed.)*. Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.
- Haynes, W.O., & Pindzola, R.H. (2004). *Diagnosis and evaluation in speech pathology*. Boston: Allyn & Bacon
- Hegde, M. N. (1996). *Pocket-Guide to assessment in speech-language pathology*. Singular Publishing Group.
- Καμπανάρου, Μ. (2007). *Διαγνωστικά θέματα Λογοθεραπείας*. Αθήνα: ΕΛΛΗΝ.
- Hughes, D., McGillivray, L., & Schmidck, M. (1997). *Guide to narrative language: Procedures for assessment*. Eau Claire, WI: Thinking Publications.
- Lowe, R. J. (2002). *Workbook for the identification of phonological processes and distinctive features (3rd ed.)*. Austin, TX: Pro-ed.
- Lund, N. J., & Duchan, J. F. (1993). *Assessing children's language in naturalistic contexts*. Prentice Hall.
- McLaughlin, S. (2006). *Introduction to language development. (2nd ed.)*. Clifton Park, NY: Thomson Delmar Learning.
- McLean, L. K., Brady, N. C., McLean, J. E., & Behrens, G. A. (1999). Communication forms and functions of children and adults with severe mental retardation in community and institutional settings. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 42(1), 231-240.

Βιβλιογραφία (2 από 2)

- Miller, J. F., & Chapman, R. S. (1981). The relation between age and mean length of utterance in morphemes. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research, 24*(2), 154-161.
- Nicolosi, L., Harryman, E., & Kresheck, J. (2004). *Terminology of communication disorders: speech-language-hearing*. Lippincott Williams & Wilkins.
- Pena-Brooks, A., and Hedge, M. N. (2007). Assessment and treatment of articulation and phonological disorders in children (2nd ed.). Austin: Pro-ed.
- Owens, R. E. (2004). *Language disorders: A functional approach to assessment and intervention (4th ed.)*. Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.
- Shipley, K. G., & McAfee, J. G. (2009). *Assessment in speech-language pathology: A resource manual (4th ed.)*. San Diego, CA: Singular Publishing Group.
- Vinson, B. P. (2007). *Language disorders across the lifespan (2nd. ed.)*. Clifton Park, NY: Thomson Delmar Learning.

Σημείωμα Αναφοράς

Μελπομένη (Μελίνα) Νησιώτη. (2015). Διαγνωστικές Προσεγγίσεις στην Λογοπαθολογία. ΤΕΙ Ηπείρου. Διαθέσιμο από:
<http://eclass.teiep.gr/courses/LOGO127/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Ταφιάδης Διονύσιος
Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος Ενότητας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης